

Номнун маадырларынын изи-биле

«Архивта суг чере ылдыг деп, аякка-аа ылчаар агыл чыгышын агыл башы чыккан. Бу богуны ушу кызып кан кыжкелерге, бо сугуң орун үндүр дөш хой-хой кубометр доураты кызып колдар-биле үндүр элкен кыжкелерге, бестере бо агыл чыдар сугуң ийи недела мурунда маака чок турганы адептиг иш-каш сагымдырамы.

(Б. Ясенскийдин «Кижини ба келсе дүжөр» деп мунундан).

Вахтын шынаамада чаагыгы орук дилдагар ко-маал бооп пөйлүп чорут-кал. Могу ам алым шынаа деп алап турар Вахш шынаама түбөлүк парны уздынып ховек өстүрө-диң кол үлдөни чери бол-ган. Ховекчи ан дээр сорторун мында өстүрүп турар. Эң амалыны вино-град болгаш гранат-чыме база Вахша өвүп турар.

Вахш шынаама күдө ажы-агый өрмөңдү чери апарган. Мында чер ажы-агый Таджик эртем-ин-чила институтуна зона дуржулда станция бар. Социалистик Күш-ажылдык Маалдыр, парны уздынып ховек совет сор-торун авторларынын би-рөөн В. Краевич база мында аяккалп турар.

Чарыгтан чечестеген бо черге, «Вахшутугта» чыгуу маалдырда чоруну көргүзөргө тураскалгаш хой сериялык урал-чеш-фильми тиргатыры эгел-дер Кинону В. Ясенский-дин романын өзүгөр тур-гузар.

— Париклор эленин ховулары чыгыры ап-тары Улуу Октябрьга че-дир болуп, дүжүгө дүжө-вейи-лаа чораннар — деп, Вахша улуз туудугуң кир-жикчи чорана, ам Тад-жикстандын удустуң шу-дүчүгү Мирсад Марша-кар чугаалады. — Бичи та-раа тарып алып дөш дөш-кө (тарачым) хоруну оң-он километр боюн мрак черден боорганга чүктөп элкен ап турган. Оозун хо-рум, даш кырынга төккөн, өстүрөн тараанын тобу-рак бөркө, урун кемчөр турган. Дүжүдү ол кир-ээшим.

Ам шынаа бүгү совет удустуң күш-ажылдык-биле таптыгмаса кылдыр чар-тыгын. Оң чаарыла-мыга 40 аяк чыл буру-гаар күзөлдөй кыгым-биле М. Миршакар база ки-ришкен. Эрес-кеңээ, аяк-дыр анык эрич номуну а-тору эскерин каан. Романы чок маалдырнын би-рөөн, комсомолчулар баш-тым Нусредыновтуң оуур-хевриде М. Мирша-карнык аяк-чады сич-кешкен.

«Вахшутуг»-биле боду-нун салым-тодуу Согуу Кавказтык медалация бол-гаш суг аяк-агый инсти-тудунуң доокутуу Сергей Мирославченко база сон-наан. Ичин ол аякык сеп-паласт туудуга агаар деп-чүтүлдө ховек турган кызык оруктуң демп-оруну шу-дүгү туудуң удуштуң сун-наан. Комсомолчулар оу-рунскы хузаала доокаан. Демп-орук-биле чык, тек-сика жооп эгелерге тууду-га бугу кыжкелерге ол уул-байрдал болган. Сергей Мирославченкодан Ясен-ский номун маалдырлары-нын биразың — орук ту-дуңуң удуруткучуң «дү-жүрүң» бижин алган.

Амгы үдө Мирславче-нко фильмин козултаты-лыларынын (сумлекция-рынын) биразың. Ол ирри-гация херээң 30 чыл бара-ан бооп келген. Инженерл-дигең Таджик ССР-нин медалация болгаш суг аяк-агый министриниң че-дир Мирославченкоуң амалдырларың эргекен орук кылды. Ол ам пеш-на-лай берген-даа болса, э-ге-м-пичтелд ажылдары кылды турар.

Фильмин тиргатырынга тааркыр, шаандагы Вахш-тын курут ховуңу оода дөкөөлүн дөмөйлөштүр-чөри тывары берге. Оң боор республикада мыр-най чарык миллион гектар черин шиягөткөн. Курут ховуларже халдаашын ам-даа уламчылап турар. Суг-нун орууң дагар таварты өрттөрип турар апарган. Оң бирөөн — Яваньин чөи километр дүрттүг тү-нөлдү. Ол Явань шынаама-да амалдыралды берген. Ол ховек өстүрөниң чаа чери апарган. Оң-даа улуз, дө-гөм түнөлдү — 14 кило-метр дүрттүг Даңгара тү-нөлдү калды турар. Оңу дамып Инуристың ховекчи-нин сугу Даңгара ховуңуң 100 муң гектар чериң суг-гарар.

Чаа салгалдын кижилери «Вахшутугтуң» кыркын-чылыңын үчүн истээл. Олар келер үнөк номна-рымдык маалдырлар.

Л. ИСКУЛИНА,
(СЭТА-нын көрр.).
Душабе.

гелегей БОЛУУШКУННАР **тайылыбырлал** **БО ХҮННЕРГЕ**

Чили Хостуг Болур Үе Келир

Болуушкуннар дочулалы

Фашист диктатураның дарламыга баяндыркан чили удусту деткири таллаш-биле делегейин хой-пичинини күчүдүг чыскаалдары болгаш митингилери сентабрынын би-ри чартында болган. Хоста-ла дөш могаг чок демисел-ди чорудуп турар маалдыр чили патриоттар-биле эл-сеп-кил каттыштыралганын ол митингилери, чыскаалдары социалистик чурттарга, Барыны Европада, Латин Америкага эрткен. Бажы өйттөнгөн аг-шеритини кара-турамында аа-жылдашкынына удура-

лымшыкынарнын ылдыг күчү-дүг чалгыч чөгум-на харып сентабрыда кедрүлүп үнгени таварылга өвөс. Топ разведка эргеледиге болгаш америк мо-нополияларга күткүттүргөн чи-ли фашистер дөрт чыл му-рунда бо айла ол чуртка хан-ды элдүктүк өргалдени кыл-ган. Чилиге өрте-мел чок чо-руктуң болгаш туралыңа аа-жылдашкынын дүңү дүшкөн.

Диктатура бодунун эң-не кара сагышың бодалдарың ботандырылган ойталаарың-че оңу Чилини узуу-биле де-желейге эл-сепкил каттыш-ты-

рылазымын шимчөөшкени моон мурунда-даа каш улаа албадаан. Чилиниң бодуңа фашистерге удуранышкыны-нын күштөлгөнү-биле хол-боштыр ам ол шимчөөшкни ол-жа ужурудуң болуп бар-чылды. Ол шимчөөшкенин ро-ниң айттымышап, Чилиниң Компартиянын Чилиге сек-ретари Луис Корвалан ол болза, «хосталга дөш демис-елде чаа, улам-на таарым-дыг байдалдары тургузуп ту-рар» деп медделген. Амгы үдө бодунуң дерини политиказын чорударда хунта улам улуз бер-

гелерде таваркып турар, ын-чаарга демократтыг күштер-нин аякы-бүрү отрядтарынын чагыс аву улам-на бижиг болуп кел чыдар. Ол күштер шериг хунтазынын эрге-чагы-ратыны кагап тургузуп шы-даар арталыг деп, Л. Корвалан оңаалп медделгөн.

Чилиниң профивилдеринин 852 ажылдакчы чокта чаа фашист шериг хунтазын шыгмын шүгүмчүлөп, меддел-ди кылган. Оларын медделди фашистер илергей «хөлдө-кчи» кылдыр үнөлөөн. Чили-ниң Соципартиянын ТК-ын чагыт ажылдын берге байда-лында бодунуң пленумун эр-ти-рип, демократияны катап тургузар дөш демиселге пар-тиянын соругаларын толдур-гайлаан. Шериг диктатураның чок кылды деп Компартиянын кыгырмы фашист хунтанын чуртуу болгандыр асаан «де-мир көжөгөндүр» ажылдыр чили кижилерге шыга-ла дилчалу берген.

Фашист хунтанын башты-р ол байдалларда кемчелер ап, дериндөөшкенини күш-телдир деп чонга кыжын.

ПАКИСТАН ЧУГУЛА ШИИТПИРЛЭШКИННЕРНИҢ БУДУУЗУНДЕ

Пакистан берге үдөри чурт-тан өрттөрип турар. Муруну Азияны ол чуртунда оңк бугу көргүзүп тургузуда эң дүш-күңүрү политиктиг туучуш-куннарнын биразы калбарган, мыла эң-не аякы-бүрү күштер хаара туттуңган. Ол демисел-де кол чаралакчылар — пре-мьер-министр чоран 3. А. Бхутто баштап Пакистан улузчу партия болгаш өвөлдү шериг өргалдениң түнөлдө эрге-чагырадан чайлаттыр-ган оон соолук чаазаның үе-зинде оппозицияга турган төс партиянык болуу — Пакистан национал альянс болуп турар. Олар шийтирил сепкири алышкына — Национал ас-самблеяга (пакистан парламен-

тиге) октябрь 18-ге болур сон-гата белеткенип турарлар. Бо чылдын чаазында чурт-ка таптып келген политиктиг чидиг демиселдин уламчын-даа, өзөгч чок сонгуда эр-тирери эргөжөк чугула апар-ган. Ичкан Пакистан улузчу партия тилдиге чедип алган парламент сонгуданын сонда альянстың удуруткучу-лары чагыркыч партияны ба-дылаашкынар түнөлдөриң «бодуудураң» деп буруудат-кан, удуранышкынын ме-дделгөн болгаш алаа чагыр-тазын кампаанияны чарлаан. Тылтып келген холдөөшкени-р үезинде каш-даа чүс кижиг өлүрткөн. Үнөлдү байдалды аяккалп алгаш, пакистан гене-

ралдар «хамааты дайыннын кыптыгың уюриң» бодууба-зын коопа ажыгап, оппозиция-га уду дерин кемчелер ал-ган, боттарынын политика та-лазы-биле удуранышкыларын өлүргөн, бузурушкуннар бол-гаш өскө-даа ол төңгүдү чүл-дер кылдып турган деп буру-даткан.

Ол буруудалышкынар-биле холбоштыр сентабрь 3-те Бхуттону туудуп хоругулаан. Премьер-министр турган ол кижин туудуп хоругулаарыңа чөпшөлдө берген шериг ад-министрияны сөлдүдө келгеш харысалганы бодунуң чайла-дып, туудуп хоругулаашкыны суг эрге-чагыраларының ай-тымшыкы-биле кылган чүре

деп медделгөн. Пакистан наци-онал альянстын тургунга сөөлүг, март сонгудаларының өвөңкөн бөөр көсүк трансфор-мация болганын медделгесе чө-жүрү, харын-даа мурундалыг чактагың хулаа алганы чам-дык кемчелерин деткин тура-ры илден апарган.

Пакистан хайгааракчылары-нын бодалы-биле алырга, ге-нерал Зия-уль-Хак баштаан шериг администрацияны шериг чагырганын системанын уза-дыр дугайында азы шериг ад-министрацияныга байдалды контроллар арганы берип болгу деп мылкы алактың тур-гузар дугайында бодалыңап ойталаарың турар.

Иччаарга Пакистан наци-онал альянстын тургунга сөөлүг, март сонгудаларының өвөңкөн бөөр көсүк трансфор-мация болганын медделгесе чө-жүрү, харын-даа мурундалыг чактагың хулаа алганы чам-дык кемчелерин деткин тура-ры илден апарган.

Пакистан хайгааракчылары-нын бодалы-биле алырга, ге-нерал Зия-уль-Хак баштаан шериг администрацияны шериг чагырганын системанын уза-дыр дугайында азы шериг ад-министрацияныга байдалды контроллар арганы берип болгу деп мылкы алактың тур-гузар дугайында бодалыңап ойталаарың турар.

НОРВЕГИЯГА СОҢГУДАЛААР ЧҮНУ КӨРГҮСКЕНИЛ?

Норвегияны аякычын пар-тиянык (НАП-тын) чааа э-рге-чагырлаа хевээр аркаа — Норвегияны стортингияне (парламентинге) сентабрь 12-де болган сонгуданын кол түнөлдү кылды болган. НАП 155 мандаттан 76 мандатты аяк, ичканга парламент оонгуду-да 14 оудуңу менеп ал-ган. Чагыркыч партияны со-циалист чөөн үздөй партия деткин турар, оң депутаттары стортингияни чаа составына ил дүжүлдөгү эдээр.

Буржуа партиялары төлө-лекчилерин НАП-ка бодаларга, чүтге чагыс мандат өзөш.

Хейре, Христиан-улузчу, Төп-түн партия болгаш Венстер-нин партия дээр ол партия-лар ук сонгудаларынын үезин-де тилдиге чедип алыр деп кордал салып турган. Оң ан-гыда, кожазында Швецияга чокта чагы парламент сон-гуданын үезинде 40 чыгач чыл дүргүзүлдэ эрге-чагыр-таа туруп келген Социал-де-мократтык партияга ашты-рымшык таварышкан ол факт Норвегиянын буржуа партия-ларына мынашты база берип турган.

Ичканга харын норвег буржуа партиялар сонгуданын

чедип алырыңа чокшудай берген турган. Кашан балы-лашкынар башталгы улаа санап келерге, байдал чакты-корч кынып, дөш чакта-ры кайы-даа таланыңе чайлы бээр чыгып турган. Хейре дээр эң улуз буржуа партияны даргазы Порвик «Норвегияны аякычын партия министрлер оудунан холбоактың турган херек чүр бөөр» деп меддел-гөн бичи мындакан. Норвег буржуа партияларың «ти-келдигин дугайы» баш бу-ручар чарал динчалырыңа далакы берген барылы-вер-пейжи чамдык чурттарың көрүп

лаалганы оңу деткин-даа турган-нар.

Норвег улустун политиктиг сеткин-көөнеринде черле то-даргай улаанышкынын барын сонгудалар илертепел. НАП-тын 1978—1981 чылдарга күөсеттери кылдыр чарла-тылган программасы сонгучу-ларын кичөөгөйи хаара тук-кан, ол программа туманаал-чак-даа бол, баш алаздыри чү-гааларың-даа бол, чоңуну амдыралың дыка белик денелени чедип алыр, аякы-ч чоннарың амдыралың байдалды экижидери дөш демиселди чорударың көрүп

турар. Экономиканы улуз бер-гелден ушунтуң алырыңа орууң ол партия нефть байла-тары чок ажылаарында кыл-дыр көрөш, делегей монопо-лияларыңн чорудуң турары нефть тынжыңа улам шы-дыр норвег контролуң тургу-зарын саналаан.

НАТО-га киржалеген ойталаары НАП бодалып турар, иччаарга, Хейре партия боду-нун «барың үздөй» адын шимчөшкени-биле кыл-ды-даа ниети чүчүл чөк» деп,

уламыңа бодунуң мурундагы сонгучуларыңн көңүлү каап, Норвегияны аякычын партиянык сонгудалыг тил-деге чедип алырыңа илге бер-ген.

Стортингияни чаа составы-ны октябрьниң өгөндө болур бичи сессияга чагыркыч партия (НАП) чактактын аякы-чоругулаанын программанын болгаш күрүңе бөлөжини де-пуаттар көр кылдыр килер. Сонгудал мурунун алааш-кыныңа экономика-га, аштын болгаш дамыкты по-литика-даа тодаргай аякы-чектерге шилчириниң үези

ЧУГУЛА АЙТЫРЛАРНЫ ШИИТПИРЛЭЭР ДЭЭШ

НЬЮ-Йорк. (СЭТА-нын көрр.). Ажылты чоннарым кол эрге-ажытарчык монопо-дияларын халдаашкыныга уду демиселге боттарынын хурөдөниң сыйып каттышты-рып алырыңче америк аякы-чын аныгын оууп турар чүт-күдүңү херевелди болза эдөри болгаш радиодептер апрофивилерин каттыштын профивилерин ала бурууду-деп эртер 42-ин сөлдөүрүн аякы болур. АКШ-тын болгаш Канаданың аякычын аякы-чын аныгын 165 муң кижиг оудуңуң толдөөн 400 делегаттар 5 ховук иштиңде амгы үе-тадала АКШ-тын профивилет шимчөөшкенин мурунда туруп турар айты-рылганы дегергөң-биле чугааламын, келер айларың дүргүзүлдэ антимонопольстиг демиселди каабак програм-маны аяккалп кылды, ортин-дасы айтырларың шийт-пилдөөнөр.

Сөлдөүрүн илдерилген да-бия өвөлдүгө бугу үдө и-не үр болгаш хам 1973—1975 чылдарың кризисинде АКШ-нын экономиказын үр үе дүргүзүлдэ үнүп турары-биле, аякы чок чоруктуң болгаш тек-тириниң үргүздүң өвүп ту-рары-биле, удуштуң каабак массаларының байдалың бөксөрааны-биле холбоштыр хамы дүвөрөңн илдерилген. Эң улуз орудка-кочна амыр оорудга-биле өртеркени док-тамаал өстүрүп, инфляцияны дүргөдөй, аяккалп эң-не

дармакты методтары улам-на калбаа-биле аяккалп, АКШ-та аякка чок чоруктуң шыгмын аныгын улам-на илдерил-дирип, боттарынын бодууду-лөрүни аякы өртеркени аякы-чын куштүг куртарже шийт-дилп турар монополияларың уауска удуз политказын де-легаттар шийтир-ки-биле бу-руу шабын.

Аякка чок чорукту кызмат-болгаш инфляцияны кызмат-болгаш талаш-биле кемчелерини чорудар деп сонгудал му-рунда бодунуң алаашкыны утуң алган чактактын иштиги политиказы шийтирил-биле шүгүмчүлдөң.

АФТ-НИП профитакышкынынын реалы-сы удуруткучу америк аякычын аныга албадп тур-гарың чагы талаш-биле калды аяккалпталгыч политка-зын делегаттар буруу шабын болгаш чүдө экономика-ге негелдериң илди үндүргөн-биле кызыгарлаашкы, монопо-лияларың дарламыга удуз демиселге аякычын чоннарың күжү каттыштарыңа шийтирилди олар медделгөн.

Эң дөш даймыч хөңгөр сөв-дөни шийтирелдөөр илерет-кени.

«Тайбылгын болгаш аякы-

дамын» резолюцияда сөздө АКШ-тын шериг чарыдалары-нын улгатырың турарыңа, масселыг удуруткучуның чөвөңүн эң чаа хевирлерин база системаларың тургузуп турарыңа удуранышкыны илдереткен. АКШ-тын шериг бөддөриң 15 март дөлдөргө эң кызматчы ол нег-дөө болгаш хостай берген аякы-чорөгөш сонгудалың болбас иштиги айтырларың шийтирелдөөр аяккалп берген. Стратегтиг шаан каа-лар чөвөңкөшери кызыгар-лаар дугайында совет-америк чугаалаашкынына чектик үздө бурдериң сонгуду-гузунуң АКШ-тын чазаан ол документте кылтырган.

Ол талаш-биле ил турттуң калды аяккалпталгыч америк аякычын чары чугула эрге-ажытарчыга дүктүк турар деп, оңаалп медделгөн, сөз-даны өскө резолюция Совет Эвилди-биле элди-экономи-ки харыдаларың хожугу-дөш шийтирели-биле сана-лаан. Ийн талаш сардың хөгкүдөңгө монументал ту-рар өжөгөр тургускан ший-тирелдөөр чылдырың байдалы АКШ-тын чазаан бол-

Г. Мистиң интервьюзу

«Узерең пайт» солунга ин-тервьюкуңга ол оңтап дем-делгөн.

Амгы үдө чуртта анти-демократтыг калбарашкың бай-далы тургустуң келген деп, ГФН-ин даргаал медделгөн. Мылкы кампаанияны соругула-мы болза бургуз оңтапталгын

Соңгудал мурунун кампааниязы эгелүүн

ИСЛАМАБАД. Октябрь 18-те болур журутук бүтү-диги сон-гудаларга белеткел талаш-биле кампааниямы Пакистанга эгелүүн.

Бо чылдык илди 5-те эргил-деңи түнөлдөгү эрге-чагыр-лага шериг администрацияны-нын келгениң түнөлдөгү сөксөкка политиктиг каабак аякы-чоругулаңы ол уешиң дүргүзүлдэ чуртка чорударың чөпшөрөг.

Политиктиг кол удураның-

кризисиниң аар-березинде, резавинде болгаш неовинди-ки күштерин илдейлөөн-дө, шериг талаш-биле кем-бурутуу Капелерин долдодир болган бурж чоруктан, «про-фессияларга хоругдаларың», чагыркыч бодуектерин нейт-ронук бомбага таарымчалыг хамааркы турармын, оларын Чилини шериг хунтазы-биле харылдаарыңа аякыч чоннарың кичөөгөйиң чайлырмы болур. (СЭТА).

Хлеб-булка ылыгылар магазинериниң чанында улуг оочуру-ну (чурукта) болгаш «хлеб ам чок» деп чамкыч болган харыны Лондоннуң элзи каш районнарында, а ол ышкык Великобританияны өскө-даа хоорайларында көрүп болур. Ол болза хлеб быгыбар черлерниң амылчыннарының ажил сол-содышымын чарлааның түнөлдү болур. Олар ажил төлө-рини улгатырарың негезинер. Амыл соодашышыны Му-руну Ульске эгелзэн болгаш чөөртү өскө районнары хаара тууда берген. АП-СЭТА-нын фотозу.

ДУШКУУРЛУГ БАЙДАЛ

АДДИС-АБЕБА. Эфиопияны национал революстуг оператив-тиг командалары чурттуң 60 хар чедир налыдыг бүтү шериг албаныларын Төвөн чуртун камгалаар дөш бөө-чөпекти холга алырыңче кылтырган.

Чурта тургустуң келген дүштүкүрүг байдал-биле хол-боштыр Эфиопияны радио-станциялары дүң-хүн дүртү-зүлдэ аяккалп турар. Бир шак болгаш-ла фронтларды эң чугула медделериң дамчыдып турар. (СЭТА).

Демиселге удураныштыр

ЛУСАКА. Соедберден көп турар медделер баугаар алырга, Родезияны холбоуга удуз рас-сийиң өзү-чүрүмүнү «чазала-да» өскөртилдер дугайында чарлап үндүргөн. Ол чоруктан өскөртилдериниң түнөлдө камгалап министриниң эрге-дуаланын шериг талаш-биле таарыңарыла министр П. Хокиске дамчыдып берген. Ол черин хайгааракчылары-нын демделген турары-биле, алырга, хосталга бөлгаш ха-маарышпас чорук дөш Зимба-бвениң патриоттарынын бөө-чөпектиг демиселдин каабак-барганы-биле холбоштыр ол кемчөт бугу шериг машина-ны болгаш шаадыккач апа-раттын эргелд башкырыла-ны чагыс кижиниң холугу негезинде улаган. (СЭТА).

